

Belastingdienst

Risicobeleid en risicomanagement

(Uitgave Wonen)

Risicobeleid en risicomangement

Alle beroeps- of bedrijfsmatige kopers en verkopers van goederen vallen onder de Wwft indien de betaling van de goederen in contanten plaatsvindt voor een bedrag van € 10.000 of meer óf indien wordt bemiddeld. Deze ondernemers zijn vanuit de Wwft verplicht om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen, vast te leggen en actueel te houden. De toezichthouder beoordeelt of u de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voldoende in kaart heeft gebracht en u uw beleid en procedures om deze risico's te beheersen adequaat heeft ingericht.

De wetgeving is toegelicht in de Leidraad, die eveneens op deze site geplaatst is, en die een onlosmakelijk deel vormt met deze risicomatrix. Bij het gebruik van deze matrix dient de onderneming kennis te hebben van de inhoud van de leidraad om eventuele witwasrisico's te kunnen onderkennen. In de matrix zijn alleen een aantal voorbeelden opgenomen die op laag, middel of hoog risico kunnen wijzen. Het is bij middel en hoog risico vaak een combinatie van feiten en omstandigheden die daartoe aanleiding geven. In dat geval ontstaat ook al snel de meldplicht. Het gaat bij de Wwft immers om ongebruikelijke transacties en niet om verdachte transacties.

In bijgaande risicomatrix is niet in alle gevallen aangegeven dat u de voorgenomen of uitgevoerde transactie moet melden, omdat u deze afweging zelf moet maken. Uw meldplicht ontstaat indien er mogelijk sprake zou kunnen zijn van witwassen of terrorisme-financiering, of dit nu wordt ingegeven door uw cliënt, de transactie zelf of een combinatie van factoren. Mocht u, ondanks dat er sprake is van een middel of hoog risico toch afzien van een melding, dan adviseren wij u daar de reden(en) van vast te leggen en hoe u tot die afweging bent gekomen.

Let u er ook op, dat als u het cliëntenonderzoek uitbesteedt aan een derde, u ook rekening houdt met de risico's zoals deze in de matrix zijn opgenomen. U bent namelijk zelf verantwoordelijk voor een juiste naleving van de Wwft.

Bijgaande risicomatrix is een voorbeeld hoe u uw risicobeleid en risicomangement zou kunnen inrichten. Aan deze risicomatrix kunnen geen rechten worden ontleend. De genoemde voorbeelden zijn niet limitatief. Ook kunt u in de praktijk met hele andere zaken geconfronteerd worden die een middel of hoog risico kunnen zijn. Deze risico's moet u dan aan deze matrix toevoegen.

Risicomatrix Wwft (versie 7-12-2020)

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van $\geq$ € 10.000.		Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Kans op witwassen/ terrorisme financiering H/M/L	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt (§ 3.1.2. en § 9.2 Leidraad ¹)			Cliëntenonderzoek zie hfst. 4 & 5 Leidraad; Meldplicht zie hfst. 8 Leidraad	
Cliënt is natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)			Middel	Stel de identiteit van de cliënt vast door het maken van een kopie van het identiteitsbewijs. Als hij dit niet wil, leg dan de in de Wwft vereiste gegevens vast (Geslachtsnaam, voornamen, geboortedatum, adres, woonplaats/plaats van vestiging en aard, nummer, datum en plaats van uitgifte van het document waarmee de identiteit geverifieerd is). (hfst. 7 Leidraad)
Cliënt is een niet natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)			Middel	- Stel de identiteit van de cliënt vast door een uittreksel van het handelsregister. - Stel de Uiteindelijk Belanghebbende vast (UBO) (uiteindelijke eigenaar van de onderneming). Per 1-1-2020 is dit te raadplegen in het UBO register. (§ 5.1.1 Leidraad) - Stel vast dat de natuurlijk persoon bevoegd is te handelen namens de rechtspersoon. (is er een volmacht / vertegenwoordiging). - Stel de identiteit van de natuurlijk persoon vast zoals hierboven weergegeven. - Stel bij buitenlandse rechtspersonen onderzoek in naar de organisatiestructuur en de UBO.
Cliënt is een Politiek prominent persoon (PEP) (§ 5.3.4 Leidraad)			Middel	Stel een verscherpt cliëntenonderzoek in. (§ 5.3 Leidraad)
De factuur moet te naam gesteld worden op een andere naam dan degene die de onderhandeling voert.			Hoog	- Stel vast wat de relatie is tussen de te naam gestelde en de cliënt. (volmacht/vertegenwoordiging) - Stel vast of de te naam gestelde eveneens fysiek aanwezig is (geweest). - Stel vast of het identiteitsbewijs t.b.v. de tenaamstelling is verstrekt door de te naam gestelde (vraag om een kopie ID van degene die wordt vermeld als koper op de overeenkomst). - Als de relatie onvoldoende vastgesteld kan worden, meld dan de transactie bij FIU Nederland vanwege het risico op witwassen.
Cliënt niet gelijk aan de betalende en gefactureerde partij.			Hoog	Vraag om de reden waarom een andere persoon betaalt en leg dit vast in het verkoopdossier.
Grote contante aankoop in relatie leeftijd cliënt			Middel	Vraag naar hoe cliënt het vermogen verkregen heeft en leg dit vast in het verkoopdossier. Bij onduidelijke of ontwijkende beantwoording melden o.g.v. subjectieve indicator bij FIU Nederland.

¹ Onder Leidraad wordt hier verstaan: Leidraad Wwft, Richtlijnen voor kopers en verkopers van goederen.

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van $\geq$ € 10.000.	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Kans op witwassen/ terrorisme financiering H/M/L	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Men ziet af van de koop nadat er om identificatie is gevraagd.		Hoog	Melden op basis van de subjectieve indicator bij FIU Nederland.
Vlot na aankoop weer inruilen/terug brengen van aangekochte goederen.		Hoog	Vraag naar reden. Bij onduidelijke of ontwijkende beantwoording melden o.g.v. de subjectieve indicator bij FIU Nederland.
Product (§ 3.1.3. en § 9.3 Leidraad)			
Exclusieve goederen met hoge waarde.		Middel	Gezien aard goederen in deze situatie verscherpt toezien op cliëntgegevens in combinatie met het bevragen van de cliënt naar de herkomst van de financiële middelen.
Goederen/facturen worden niet op naam gesteld (anonieme verkoopbonnen).		Hoog	- Betalingen per bank (papertrail te volgen). - Geen anonieme facturen uitschrijven.
Dienst (§ 8.4 Leidraad)			
Transactie gaat niet door omdat cliënt contant wil betalen en de indruk heeft dat de transactie gemeld gaat worden.		Hoog	Indien vastgesteld kan worden wie de potentiële cliënt was deze transactie alsnog melden o.g.v. subjectieve indicator bij FIU Nederland.
Het accepteren van contante betalingen vooraf, deelbetalingen en/of het in depot houden van gelden.		Middel	Zorg voor een goede registratie van de (deel) betalingen, indien het ontvangen bedrag $\geq$ € 10.000 een melding doen.
Het (meewerken aan) het opknippen van één transactie in meerdere transacties om onder het grensbedrag te blijven. (hfst 2.1 Leidraad)		Hoog	Zorg voor een goede omschrijving en vastlegging van de gehele transactie zodat de samenhang tussen de verschillende onderdelen duidelijk is. -Indien het totaal de € 10.000 overschrijdt volg de procedure bij contante transacties van € 10.000 of meer.
Transactie en leveringskanaal (§ 9.3 Leidraad)			
Transactie waarbij contante deel net onder de € 10.000 blijft en het restant per bank/pin betaald wordt.		Laag	Transactie kan niet gemeld worden omdat de grens van € 10.000 contant niet overschreden wordt. Wel bij gesprek met koper vragen waarom en de verklaring vastleggen.
Inkoop contant van € 10.000 of meer.		Hoog	- Stel vast of en waarom de leverancier/verkoper perse contant betaald wil worden. - Verder identiek behandelen als contante verkoop.
Betaling $\geq$ € 10.000 in coupures van € 500 of vrijwel uitsluitend zeer kleine coupures.		Hoog	Bij coupures van € 500 of zeer kleine coupures altijd subjectief melden bij FIU Nederland omdat dit wijst op de mogelijkheid van witwassen.
Betaling in cryptomunten/debetcards		Hoog	Nadere vragen over stellen en eventueel melden.

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van ≥ € 10.000.	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Kans op witwassen/ terrorisme financiering H/M/L	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Verkoop van meerdere goederen of betalingen die plaatsvinden die een samenhang met elkaar hebben waarbij hetzij de totale waarde van de goederen op moment van bestellen hetzij op het moment van betaling de grens van € 10.000 contant wordt overschreden (voorbeeld; keuken en apparatuur apart geleverd of verschillende goederen behorende tot één inboedel en deelbetalingen). (§ 2.1 Leidraad)		Middel	• Motiveer met name handelaren dat zij bancair gaan betalen. • Indien er een samenhang is tussen verschillende goederen en betalingen de transactie behandelen als één (samengestelde) transactie. • Bij contante betalingen van handelaren vast stellen of er sprake is van meerdere betalingen binnen een termijn van X weken. • Stel vast of er in casu sprake kan zijn van witwassen.
Er is sprake van een onacceptabel risico (bijvoorbeeld strafbaar feit of cliënt weigert zich te identificeren). (§ 3.1.5 Leidraad)		Hoog	• Het is verboden de transactie te verrichten. • Meld subjectief bij FIU Nederland op basis van de bekende gegevens deze voorgenomen transactie.
Er zijn meerdere vestigingen waar cliënten gelijkwaardige goederen aan kan schaffen.		Hoog	• Routing binnen het bedrijf vast stellen zodat de betalingen toch, indien van toepassing, als een samengestelde transactie kan worden beoordeeld.
Landen (§ 3.1.1. en § 9.1 Leidraad)			
Cliënt of leveringsadres buiten Nederland.		Middel	• Cliënt dient fysiek aanwezig te zijn. • Vraag naar de herkomst van contant geld. • Via documenten aantonen dat de goederen daadwerkelijk Nederland hebben verlaten.
Cliënt uit een land van de sanctielijst. (§ 5.3.2 Leidraad)		Hoog	• Landen sanctielijst benoemen.(www.fatf-gafi.org/countries) (§ 9.1 Leidraad) • Indien levering naar dit land of aan iemand uit dit land verscherpt cliëntenonderzoek. (§ 5.3 Leidraad)

Noot:

- Indien uit de beoordeling van de transactie blijkt dat er sprake *kan* zijn van witwassen, moet de transactie gemeld worden bij de FIU-Nederland.
- Indien een van bovengenoemde risico's zich voordoen moet de uitkomst van de verrichte handelingen vastgelegd worden.
- De vastgelegde gegevens dienen 5 jaar bewaard te worden (**§ 10.5 Leidraad**).
- Zorg dat personeel op de hoogte is van Wwft wet- en regelgeving (**§ 10.6 Leidraad**).
- Indien er andere risico's voordoen die niet in deze matrix beschreven zijn, vul dan deze matrix aan met het betreffende risico en vermeld hoe dit risico wordt afgedekt.
- Raadpleeg voor een verdere toelichting en waar nodig de Leidraad 'Richtlijnen voor kopers en verkopers van goederen'.

Controle op naleving risicomatrix

Indien naar de aard en omvang van de organisatie (§ 3.5 Leidraad) een onafhankelijk Compliance Officer (CO) en Onafhankelijk Auditor (OA) verplicht is (§ 3.3 en § 3.4 Leidraad).

VM = Verkoopmedewerker.

FA = Financiële Administratie.

CO = Compliance Officer.

OA = Onafhankelijke Auditor.

Alle hieronder genoemde stappen worden vastgelegd.

Let op: Ook indien een onafhankelijk Compliance Officer/Auditor niet vereist is, moet de organisatie borgen dat de Wwft wordt nageleefd, medewerkers op de hoogte zijn van de actuele wetgeving en in staat zijn ongebruikelijke transacties te detecteren. Daar waar hieronder de functie van 'CO' en 'OA' zijn vermeld, kan dan de verantwoordelijke persoon binnen de organisatie vermeld worden.

Actie	Wie	Termijn*	Planning*	Uitgevoerd
Vul bij (samengestelde) contante betaling van € 10.000 of meer het formulier 'Wwft' in en verstrekt dit aan de FA	VM	Bij Wwft transactie	Direct	
Controleer met welke coupures deze transactie is betaald; bij betaling met € 500 biljetten of juist kleine coupures dient de transactie gemeld te worden o.g.v. de subjectieve indicator	FA	Bij elke Wwft transactie	Direct na ontvangst	
Stel vast of de door de VM verstrekte identiteitsgegevens juist en volledig zijn en beoordeel of er sprake kan zijn van witwassen.	FA	Bij Wwft transactie	Direct na ontvangst	
Meld indien van toepassing de transactie tijdig en volledig bij het FIU. Controleer of het acceptatieformulier betreffende de melding van de FIU is ontvangen. Leg deze gegevens vast en bewaar dit 5 jaar.	FA	Bij Wwft transactie	Z.s.m. (onverwijld)	
Controleer of de Wwft juist en volledig wordt nageleefd door een query te draaien van alle kasontvangsten van en toets of er sprake is of kan zijn van samengestelde transacties.	FA	Half jaarlijks	06-2019	
Actualiseer de werkinstructie t.b.v. de medewerkers verkoop en administratie inclusief voorbeelden.	CO	Jaarlijks	02-2019	
Houdt een vergadering met de medewerkers verkoop en (financiële) administratie om de regelgeving rond de Wwft door te nemen en voorbeelden te bespreken	CO	Jaarlijks	03-2019	
Actualiseer de procesbeschrijving en werkinstructie t.b.v. de financiële administratie inclusief voorbeelden.	CO	Jaarlijks		
Controleer of de door de FA gedane query juist en volledig is.	CO	Half jaarlijks	07-2019	
Controleer of bij de gedetecteerde transacties de Wwft juist en volledig is toegepast.	CO	Half jaarlijks	07-2019	
Controleer of bemiddeling voorkomt en of hierbij alle Wwft verplichtingen zijn nageleefd.	CO	Half jaarlijks	07-2019	
Stel vast of de risicomatrix nog aangepast en/of bijgewerkt moet worden.	CO	Half jaarlijks	07-2019	
Rapporteer de bevindingen aan de directie.	CO	Half jaarlijks	08-2019	
Stel vast of de opzet en werking van de risicoafdekking voor de Wwft wordt nageleefd.	OA	Jaarlijks	02-2020	

* Weergegeven termijn en planning is een voorbeeld. Dit dient naar de aard en omvang van de organisatie en de risico's voor de Wwft ingericht te worden.

